

ONZE PLANEET

HET ENIGE THUIS DAT WE HEBBEN

Voorwoord door David Attenborough

Geschreven door Matt Whyman

Illustraties door Richard Jones

Adviseur Colin Butfield

HarperCollins

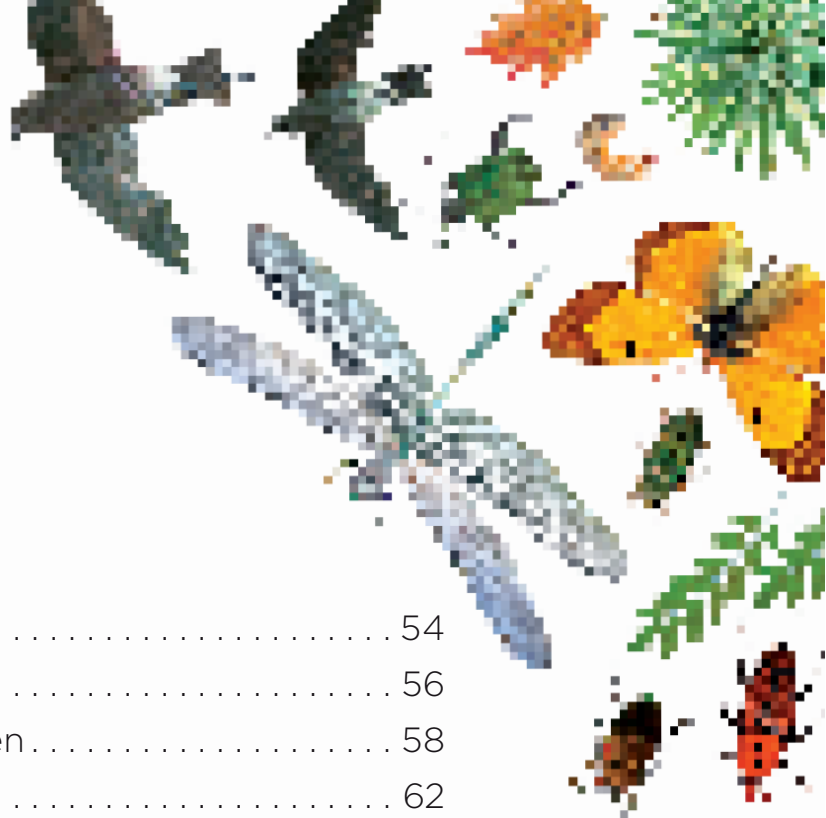

Inhoudsopgave

David Attenborough	8
Een kaart van onze planeet	10
Eén planeet	12
Onze bevroren werelden	14
Alles over onze bevroren werelden	16
Verhalen uit onze bevroren werelden	18
Bescherm onze bevroren werelden	22
Onze jungles	24
Alles over onze jungles	26
Verhalen uit onze jungles	28
Bescherm onze jungles	32
Onze kustwateren	34
Alles over onze kustwateren	36
Verhalen uit onze kustwateren	38
Bescherm onze kustwateren	42
Onze woestijnen en graslanden	44
Alles over onze woestijnen en graslanden	46
Verhalen uit onze woestijnen en graslanden	48
Bescherm onze woestijnen en graslanden	52

Onze oceanen	54
Alles over onze oceanen	56
Verhalen uit onze oceanen	58
Bescherm onze oceanen	62
Ons zoet water	64
Alles over ons zoet water	66
Verhalen uit ons zoet water	68
Bescherm ons zoet water	72
Onze bossen	74
Alles over onze bossen	76
Verhalen uit onze bossen	78
Bescherm onze bossen	82
Eén kans	84
Eén toekomst	85
Onze prachtige planeet	86
Woordenlijst	88
Index	90
Foto's en dank	93

Voorwoord

De natuur zit vol spannende verhalen. Sommige verhalen laten zien hoe bepaalde dieren kunnen overleven op de ruigste plekken op aarde. Zo is het verbazingwekkend dat mannelijke keizerspinguïns bijna de helft van elk jaar staand in het pikkedonker doorbrengen, gegeseld door meedogenloze, ijskoude sneeuwstormen, zonder ook maar iets te eten. Andere dieren lijken in weelde te leven. Orang-oetans in de bossen van Borneo worden omringd door allerlei soorten fruit. Het probleem is alleen dat sommige vruchten smakelijk en voedzaam zijn, maar andere dodelijk giftig. Een moeder is dus jaren bezig om haar jong te leren de vruchten te herkennen.

Sommige verhalen gaan over reizen. Zalmen, die zich de eerste jaren van hun leven in de oceaan hebben volgegeten, weten precies de monding van de rivier te vinden waarin ze uit het ei zijn gekomen. Ze zwemmen met volle buik rechtstreeks naar de ondiepe wateren van hun geboortegrond om op exact dezelfde plek hun eieren te leggen.

Andere verhalen vertellen over jagen en ontsnappen. Ijsberen gebruiken verbluffende technieken om robben, die op het ijs liggen te rusten, te besluipen. Ze beschikken over een onvermoeibaar geduld: ze bewegen uitermate langzaam, alleen als ze denken dat de rob niet naar hen kijkt, tot ze dichtbij genoeg zijn om toe te slaan. Jachtluipaarden vangen antilopen door ze over de open grasvlakten van Afrika op te jagen en behalen daarbij snelheden die geen enkel dier op vier poten kan evenaren.

Mensen spelen ook een rol in deze verhalen. Vaak zijn wij echter de schurken, omdat we nou eenmaal niet zo zorgvuldig met de wereld zijn omgesprongen als had gemoeten. Eén verhaal vertelt hoe we, haast zonder te beseffen waar we mee bezig waren, bijna een soort hebben uitgeroeid. Toen ik nog een jongen was, werd er zo genadeloos en effectief op walvissen gejaagd dat we de soort naar de rand van uitsterven hebben gebracht. Gelukkig heeft dat verhaal een goed einde. De zeevarende landen hebben net op tijd de handen ineengeslagen en afgesproken een einde te maken aan de afslachting, en nu leven er meer walvissen in de oceanen dan de mens zich kan herinneren.

In dit boek lees je ze: verhalen over reizen, detectives, familiedrama's en nog veel meer. Sommige kennen we al sinds het begin van onze geschiedenis, toen we van de jacht leefden. Andere beginnen we nu pas te begrijpen. Wees bereid om er je eigen verhaal aan toe te voegen, want jij bent een van de hoofdrolspelers die, als ze dat willen, het allermooiste verhaal kunnen vertellen – over hoe mensen in de 21ste eeuw tot bezinning kwamen en de aarde en alle andere prachtige levensvormen waarmee we de planeet delen gingen beschermen.

Dan Aitken

Een blauwe vinvis duikt naar voedsel in de Golf van Californië

Een kaart van onze planeet

DE ACHT LEEFOMGEVINGEN

GROTE
OCEAAN

NOORD-
AMERIKA

NOORD
ATLANTISCHE
OCEAAN

CENTRAAL-
AMERIKA

ZUID-AMERIKA

ZUID
ATLANTISCHE
OCEAAN

LEGENDA

- Bevroren werelden
- Jungles
- Kustwateren
- Woestijnen
- Graslanden
- Oceanen
- Zoete wateren
- Bossen

Onze planeet bestaat uit een geheel van verschillende leefwerelden die met elkaar verbonden zijn. Ze worden biomen genoemd, en zijn eigenlijk werelden binnen onze wereld. In elk bioom bestaan koloniën van dier- en plantsoorten die, om te overleven, zich hebben aangepast aan de leefomstandigheden. Elk bioom is uniek, en samen zorgen ze ervoor dat de planeet naar behoren werkt.

NOORDELIJKE

IJSZEE

EUROPA

AZIË

AFRIKA

MIDDEN-
OOSTEN

GROTE
OCEAAN

EVENAAR

INDISCHE
OCEAAN

AUSTRALAZIË & OCEANIË

ZUIDELIJKE

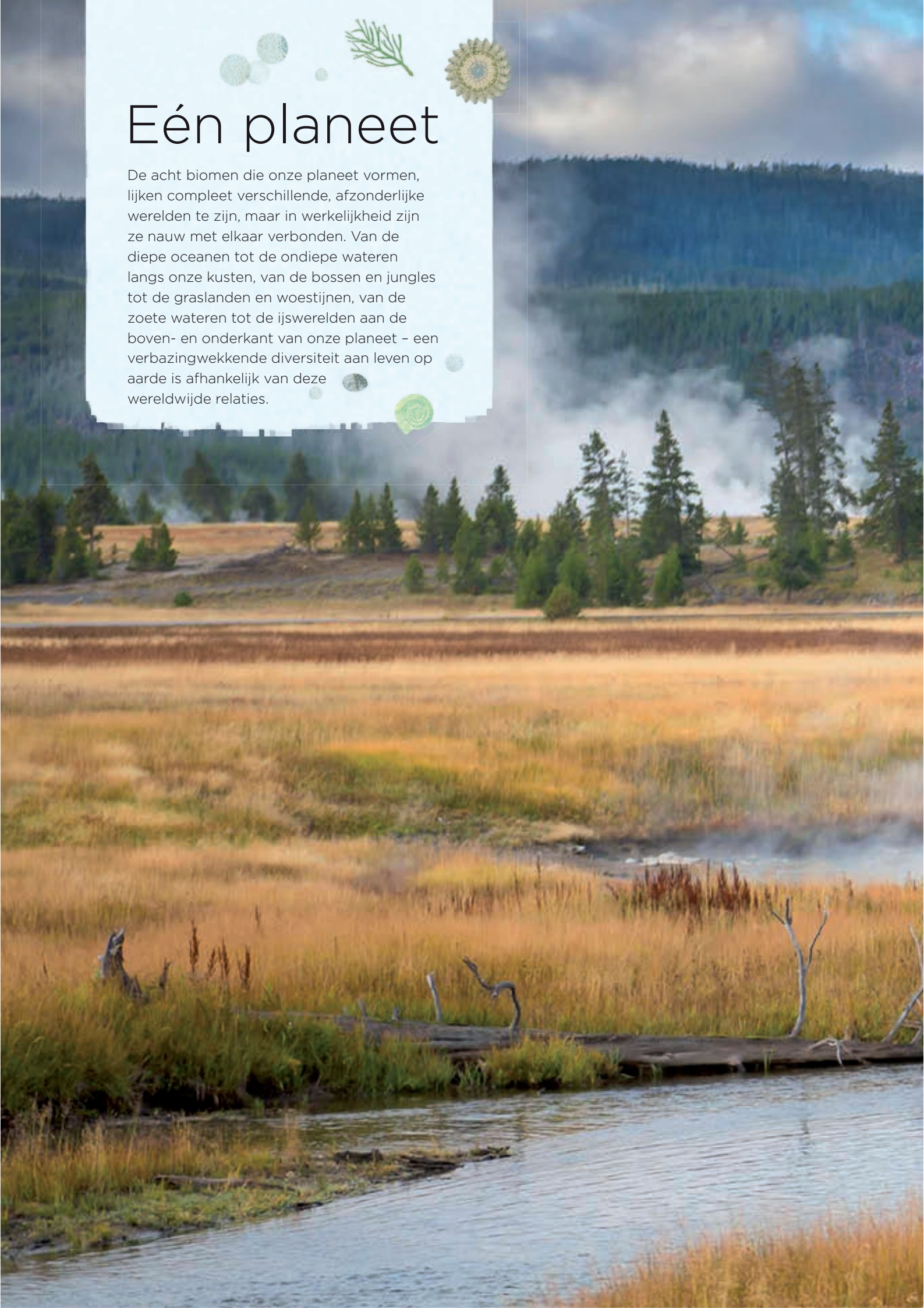

OCEAAN

ANTARCTICA

Eén planeet

De acht biomen die onze planeet vormen, lijken compleet verschillende, afzonderlijke werelden te zijn, maar in werkelijkheid zijn ze nauw met elkaar verbonden. Van de diepe oceanen tot de ondiepe wateren langs onze kusten, van de bossen en jungles tot de graslanden en woestijnen, van de zoete wateren tot de ijswerelden aan de boven- en onderkant van onze planeet - een verbazingwekkende diversiteit aan leven op aarde is afhankelijk van deze wereldwijde relaties.

ALLES OVER Onze bevroren werelden

De ijswereld van Antarctica op de Zuidpool, een gebied groter dan Europa, is al dertig miljoen jaar bevroren. Het is de koudste en winderigste plek op aarde.

Onder het ijs, dat wel 4 kilometer dik kan zijn, liggen complete bergketens verstopt. Elke winter befrist zelfs de enorme Zuidelijke Oceaan, die het gebied omringt. Het lijkt alsof hier geen leven kan bestaan, maar onder het ijs bevindt zich een wereld vol activiteit.

De wateren van Antarctica zitten vol voedingstoffen, waarmee het plankton zich voedt. Plankton zit onder in de voedselketen en wordt gegeten door piepkleine kreeftachtige beestjes die krill worden genoemd en die op hun beurt worden gegeten door zehonden, pinguïns, zeevogels en walvissen.

De noordelijke ijskap van onze planeet noemen we het noordpoolgebied. Dit is een bevroren oceaan die wordt omringd door land.

Rond het zee-ijs leven talloze soorten, van microscopisch kleine algen tot walrussen, maar ook enorme groepen migrerende zeevogels. Hier leven ook de narwallen - de mannetjes lijken door hun stoottanden op zwemmende eenhoorns - en, natuurlijk, 's werelds grootste op land levende vleeseter: de ijsbeer.

Beide polen zijn al miljoenen jaren bedekt met ijs, maar dat is nu aan het veranderen. Dat komt door de activiteiten van de mens en in het bijzonder het gebruik van fossiele brandstoffen als olie, aardgas en kolen. Door het verbranden van fossiele brandstoffen komt er kooldioxide in de atmosfeer van de aarde. Dat zorgt ervoor dat onze planeet opwarmt, waardoor het poolijs smelt.

Door de stijgende temperaturen smelt het ijs zo snel dat het de levens van dieren op de Noord- en Zuidpool sterk beïnvloedt.

Bijzonder kenmerk

IJs is een bijzonder kenmerk van de polen. Alle dieren, van pinguïns tot zeerobben en ijsberen, hebben ijsplatforms nodig om te kunnen jagen, rusten en zich voort te planten. De polen lijken misschien een andere wereld, maar ze beïnvloeden al het leven. Het is belangrijk dat ze bevroren blijven, omdat ze water vasthouden dat er anders voor zou zorgen dat de zeespiegel stijgt. Het ijs weerkaatst bovendien de zonnestralen terug naar de ruimte, zodat onze planeet niet oververhit raakt.

VERHALEN UIT Onze bevroren werelden

OPSPRINGENDE PINGUÏNS

In Zuid-Georgia springt een koningspinguïn met hoge snelheid vanuit het water op het land. Dat is slim, want een zeelupaard lag op de loer. De pinguïn heeft net vis gevangen om zijn kuiken mee te voeden. Nu moet hij het jong nog vinden in de pinguïnkolonie die zich rond de baai uitstrekt.

Terwijl het zeelupaard vanuit het water hongerig toekijkt, stuit de pinguïn op weg naar zijn kuiken op een ander obstakel. Hij moet langs twee mannelijke zeeolifanten

die vechten om een vrouwtje. Hij moet snel rennen om te voorkomen dat hij wordt geplet onder vier ton aan boze speklagen.

Als de pinguïn de kolonie met een half miljoen kuikens heeft bereikt, roept hij en wacht op antwoord. Ondanks al het lawaai herkent hij de roep van zijn jong. Wat ouders al niet moeten doen om hun gezin te voeden!

Een koningspinguïn springt aan wal